

NAVF - UTREDNINGSAVDELINGEN

NORGES ALMENVITENSKAPELIGE FORSKNINGSRÅD

UTREDNINGER
OM
AKADEMISK ARBEIDSKRAFT

Melding nr. 2 1961

PROGNOSÉ OVER TILGANGEN PÅ JURIDISKE
KANDIDATER ÅRENE 1960 - 1975

UNIVERSITETSFORLAGET

Innhold :

	Side
Kap. 1. Tilgangen til det juridiske studiet	5
" 2. Fullføringen av studiet	9
" 3. Studietidens lengde og gjennomsnittlig alder ved avgangseksamen	10
" 4. Kandidattilgangen 1945 - 1960	11
" 5. Prognose over kandidattilgangen 1961 - 1975 ..	12
 Vedleggstabellér	 15-20
 Sammendrag	 21

*

INNLEDNING

Denne oversikt inneholder en analyse av det juridiske studiet og en prognose over tilgangen på juridiske kandidater fram til 1975. Den er vesentlig en korrigering og videreføring av de oversikter og prognosene som ble utarbeidet ved Norges almenvitenskapelige forskningsråd i 1956 og publisert av Forskningsrådenes fellesutvalg i 1957.

I 1948 ble det innført en ny studieordning ved et juridiske fakultet som førte til en ganske omfattende omlegging av studiet med bl.a. overføring av meget 2. avdeling-pensum til 1. avdeling. Høsten 1960 ble det igjen innført en endring i studieordningen. Eksamens i sosialøkonomi for jurister går nå inn som en del av 1. avdeling, og en skriftlig prøve til 1. avdeling sløyfes. Ellers er det foretatt mindre flyttinger og justeringer av fagområdene. Noen vesentlig endring i studietiden fram til endelig eksamen vil sannsynligvis ikke den nye studieordningen av 1960 føre til. Våre oversikter og prognosene bygger på studenter som har studert og tatt eksamen etter studieordningen av 1948. Opplysninger om tilgang, frafallet under studiet og studietidens lengde er samlet inn fra kartotek-kort og eksamensprotokoller på Universitetet i Oslo.

1. TILGANGEN TIL DET JURIDISKE STUDIET

Et uttrykk for tilgangen til det juridiske studiet har en i det antall studenter som ved immatrikuleringen oppgir at de vil studere jus. Selv om valget på et så tidlig tidspunkt erfaringmessig er en løs tilknytning til studiet, vil likevel opplysninger fra immatrikuleringen kunne gi visse foreløpige holdepunkter. Tabell 1 viser hvor mange det er som har valgt jus ved immatrikuleringen ved Universitetet i Oslo årene 1946 - 1960.

Tabell 1. Immatrikulerte ved Universitetet i Oslo årene 1946 - 1960 som har oppgitt at de skal studere jus.

År for immatrikulering	Antall valgt jus	År for immatrikulering	Antall valgt jus
1946	580	1953	147
1947	383	1954	136
1948	366	1955	135
1949	319	1956	179
1950	229	1957	181
1951	149	1958	177
1952	125	1959	184
		1960	194

Tabellen ovenfor viser at tallet på immatrikulerte som ønsket å studere jus, var høyest like etter krigen og avtagende utover til 1952. Senere utover i 1950-årene har antallet steget noe igjen, men ikke på langt nær opp til nivået i 1946 og 1947.

Vi får imidlertid et påliteligere uttrykk for tilstrømningen til studiet når vi bruker et tilgangs-kriterium som representerer et fastere engasjement i selve fagstudiet enn immatrikuleringen. I det følgende har vi derfor, som uttrykk for tilgangen til det juridiske studiet, nyttet tallet på

studenter som har bestått prøven i sosialøkonomi for jurister etter ordningen av 1948 eller 1. avdeling av juridisk embeteksamen etter ordningen før 1948. Tabell 2 og figur 1 viser antall studenter som har bestått disse eksamener i hvert av årene 1945 - 1960.

Tabell 2. Antall¹⁾ studenter som har bestått 1. avdeling (ordning før 1948) eller prøven i sosialøkonomi for jurister (ordning av 1948).

År for eksamen	1. avdeling (ordning før 1948)			Eksamens i sos. øk. (ordning av 1948)			Begge ordninger		
	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn	I alt
1945	-	139	139	-	-	-	-	139	139
1946	33	320	353	-	-	-	33	320	353
1947	55	456	511	-	-	-	55	456	511
1948	23	358	381	-	-	-	23	358	381
1949	17	270	287	9	145	154	26	415	441
1950	2	89	91	22	225	247	24	314	338
1951	3	28	31	9	137	146	12	165	177
1952	-	-	-	7	103	110	7	103	110
1953	-	-	-	10	112	122	10	112	122
1954	-	-	-	5	86	91	5	86	91
1955	-	-	-	12	126	138	12	126	138
1956	-	-	-	10	68	78	10	68	78
1957	-	-	-	6	105	111	6	105	111
1958	-	-	-	23	137	160	23	137	160
1959	-	-	-	20	147	167	20	147	167

1) Nettotall: Studenter som har tatt eksamen flere ganger er bare tatt med ved 1. gang bestått eksamen.

Figur 1. Diagram over antall studenter som har bestått 1. avdeling (ordning før 1948) eller eksamen i sosialøkonomi (ordning av 1948) årene 1945 - 1959.

Oversikten i tabell 2 og figur 1 viser at tilgangen til det juridiske studiet sank raskt fra 1949 til 1956. Fra 1957 steg den igjen noe, men tilgangen i 1959 var ikke mer enn tredjedelen av hva den var i 1947. Eksamen 1. avdeling etter ordningen før 1948 og eksamen i sosialøkonomi er ikke helt jamførbare kriterier. I overgangsårene 1949 - 51 vil en derfor, når en slår sammen begge ordningene, få en kunstig opphoping av tilgangstallene. Dette forklarer stigningen fra 1948 til 1949.

For å se hvor stor andel av artiumskullene som begynner på det juridiske studiet, har vi i tabell 3 fordelt de nye studentene etter artiumsår og satt dem i relasjon til artiumskulletts størrelse. De nederste tallene i tabellen er foreløpige, da mange med artium fra de siste årene ennå ikke har gjort seg ferdig med sine første universitetseksemener.

Tabell 3. Tilgangen til det juridiske studiet pr. 1/7 1960 fra artiumskullene 1940 - 1959.

Art. år	Antall artianere	1. avdeling (ordning før 1948)	Eksamens i sos. øk. (ordning av 1948)	Begge ordninger	Tilgang i % av antall artianere
1940	3268	222	19	241	7,37
1941	3480	200	25	225	6,46
1942	3515	207	16	223	6,34
1943	3383	244	33	277	8,19
1944	5465	339	61	400	7,32
1945	4713	208	68	276	5,86
1946	4928	165	109	274	5,56
1947	5272	85	138	223	4,23
1948	5338	6	173	179	3,35
1949	5004	1	163	164	3,28
1950	4454	-	102	102	2,29
1951	3821	-	83	83	2,17
1952	3623	-	69	69	1,90
1953	3508	-	84	84	2,39
1954	3525	-	84	84	2,38
1955	3750	-	96	96	2,56
1956	4241	-	93	93	-
1957	4522	-	84	84	-
1958	4847	-	40	40	-
1959	4938	-	16	16	-

Av tabell 3 ser vi at den prosentvise rekruttering til det juridiske studiet fra artiumskullene var relativt høy under og like etter krigen, fra ca. 6 % til ca. 8 %. Fra 1946 avtar rekrutteringsprosenten sterkt til først i 1950-årene, fra 5,6 % i 1946 til 1,9 % i 1952. For å kunne si noe mer om rekrutteringsprosenten, må en imidlertid legge til de studenter fra tidlige artiumskull som ventes å begynne på det juridiske studiet i årene som kommer. Dette er nærmere behandlet i neste avsnitt.

Anslag over tilgangen til studiet for årene 1960 - 1975

Tilgangen til det juridiske studiet i årene som kommer vil avhenge av flere faktorer, blant annet av størrelsen på de framtidige artiumskull, deres studietilbøyelighet og av rekrutteringen fra tidligere artiumskull.

I tabell 3 har vi som tilgang til det juridiske studiet nyttet det antall fra hvert artiumskull som har bestått prøven i sosialøkonomi. Med studie-

ordningen av 1960 faller imidlertid denne bort som egen eksamen. Dette gjør det vanskelig å finne et helt tilfredsstillende mål for tilgangen til det juridiske studiet. Vi har i prognosene valgt å konstruere en tilgang til studiet som er ment å svare til det nivå og det engasjement i studiet som eksamen i sosialøkonomi ga etter ordningen av 1948. Dermed får vi utnyttet det statistiske materialet maksimalt, idet vi da kan støtte oss på analysen av eksamen i sosialøkonomi for jurister helt fram til 1/7 1960.

Tabell 4 viser det faktiske antall studenter som har tatt eksamen i sosialøkonomi pr. 1/7 1960, og den forventede tilgang til det juridiske studiet, både absolutt og i prosent av artiumskullet.

Tabell 4. Tilgangen til det juridiske studiet fra artiumskullene 1948 - 1975.

Art. - år	Antall ¹⁾ artianere	Antall som pr. 1/7 1960 har tatt eks. i sos.øk. for jurister			Forventet tilgang til det juridiske studiet			Faktisk tilgang pr. 1/7-60 i % av art. kullet	Forventet tilgang i % av art. kullet
		Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn	I alt		
1948	5338	19	154	173	19	156	175	3,24	3,28
1949	5004	13	150	163	13	153	166	3,26	3,32
1950	4454	6	96	102	6	98	104	2,29	2,33
1951	3821	7	76	83	7	83	90	2,17	2,36
1952	3623	3	66	69	3	80	83	1,90	2,29
1953	3508	2	82	84	2	95	97	2,40	2,77
1954	3525	11	73	84	14	93	107	2,38	3,04
1955	3750	12	84	96	15	113	128	2,56	3,41
1956	4241	12	81	93	19	123	142	2,19	3,35
1957	4522	17	67	84	23	140	163	1,86	3,60
1958	4847	8	32	40	24	150	174	0,83	3,60
1959	4938	3	13	16	25	153	178	0,32	3,60
1960	5231			26		162	188		3,60
1961	6208			31		192	223		3,60
1962	7811			39		242	281		3,60
1963	9230			46		286	332		3,60
1964	10683			53		331	384		3,60
1965	10922			55		338	393		3,60
1966	13173			66		408	474		3,60
1967	12740			64		395	459		3,60
1968	12521			63		388	451		3,60
1969	12236			61		379	440		3,60
1970	12486			62		387	449		3,60
1971	12503			63		388	451		3,60
1972	13227			66		410	476		3,60
1973	13779			69		427	496		3,60
1974	14133			71		438	509		3,60
1975	14680			73		455	528		3,60

1) Prognose over antall artianere er hentet fra NAVF's melding nr. 3/1960: "Prognose over tilgangen på elever i gymnasiet årene 1960 - 75 i hele landet og i de enkelte fylker." Tab. 8, alt. 3.

Det forutsettes i tabell 4 at 3,6 % av de framtidige artiumskull vil ta til med det juridiske studiet. Denne forutsetning bygger på opplysninger om tilgangen til studiet de senere årene og en spredningsanalyse av tidsavstanden eksamen artium - eksamen i sosialøkonomi gjengitt i tabell 1 og 2 i vedlegget. En tilgangsprosent på 3,6 er meget under tilgangsprosenten fra artiumskullene under og like etter krigen, men over tilgangsprosenten fra kullene først i 1950-årene.

Av den totale tilgangsprosent på 3,6 regnes det med at 0,5 % er kvinner. Andelen kvinner blant juriststudentene har steget i annen halvdel av 1950-årene. I 1952 tok 7 kvinner eksamen i sosialøkonomi for jurister og i 1958 23 kvinner. Også blant artianerne synes kvinneandelen å være stigende. I vår prognose regner vi derfor med at den noe høyere kvinneandelen blant juristene vi har hatt de senere årene, også vil holde seg i tida framover.

Tallene i tabell 4 må imidlertid betraktes som et regneeksempel bygget på tendensen i det foreliggende statistiske materialet. Erfaringsmessig viser det seg at det juridiske studiet er meget "konjunktur-følsomt". Den forventede etterspørrelse etter jurister i administrasjon og næringsliv ser ut til å påvirke rekrutteringen ganske sterkt. For å kunne gi en sikrere vurdering av tilgangen, er det nødvendig å analysere det framtidige behov for jurister. Denne oppgaven vil bli tatt opp på et senere tidspunkt.

2. FULLFØRINGEN AV STUDIET

Tabellene 5 og 6 viser fullføringen av det juridiske studiet (ordning av 1948) fra hvert av artiumskullene 1940 - 1955, både i absolutte tall og i prosenter.

Tabell 5. Fullføring av 1. avdeling og 2. avdeling av juridisk embeteksamen for personer med eksamen i sosialøkonomi etter ordningen av 1948. Absolutte tall. Kvinner og menn. Tellingstidspunkt 1/7 1960.

Artiumsår	Antall som har bestått eksamen i sos. øk. for jur.		Antall bestått 1. avd. av jur. embeteksamen		Antall bestått 2. avd. av jur. embeteksamen	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
1940-44	10	143	2	67	2	58
1945	4	64	3	33	2	26
1946	3	106	2	55	2	50
1947	8	130	1	83	1	77
1948	19	154	15	111	15	105
1949	13	150	9	90	7	88
1950	6	96	4	67	2	65
1951	7	76	6	50	6	40
1952	3	66	2	43	2	27
1953	2	82	2	52	1	28
1954	11	73	5	45	1	10
1955	12	84	5	35	-	5

Tabell 6. Fullføring av 1. avdeling og 2. avdeling av juridisk embetseksamen for personer med eksamen i sosialøkonomi etter ordningen av 1948. Prosenttall. Kvinner og menn. Tellingstidspunkt 1/7 1960.

Artiumsår	Prosentandel fullført 1. avd. av dem som har bestått eks. i sos. øk. for jurister		Prosentandel fullført 2. avd. av dem som har bestått eks. i sos. øk. for jurister		Prosentandel fullført 2. avd. av dem som har bestått 1. avd.	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
1940-44	20,0	46,8	20,0	40,6	100,0	86,6
1945	75,0	51,6	50,0	40,6	66,7	78,8
1946	66,6	51,9	66,6	47,2	100,0	90,9
1947	12,5	63,8	12,5	59,2	100,0	92,8
1948	78,9	72,1	78,9	68,2	100,0	94,6
1949	69,2	60,0	53,8	58,7	77,8	97,8
1950	66,7	69,8	33,3	67,7	50,0	97,0
1951	85,7	65,8	85,7	52,6	100,0	80,0
1952	66,7	65,2	66,7	40,9	100,0	62,8
1953	100,0	63,4	-	-	-	-
1954	45,5	61,6	-	-	-	-
1955	41,8	41,7	-	-	-	-

Mange fra artiumskullene 1950 og senere som har tatt eksamen i sosialøkonomi for jurister, vil sannsynligvis fullføre 1. avdeling og 2. avdeling utover i 1960-årene. Den endelige fullføring for disse artiumskullene vil derfor bli høyere enn den som er oppført i tabellene 5 og 6. Det går fram av tabellene at det er stort frafall i studiet mellom eksamen i sosialøkonomi og 1. avdeling, men at de aller fleste som har bestått 1. avdeling, gjør seg ferdig med sin juridiske embetseksamen. Av tallene kan en ikke finne noen markant forskjell i frafallet for kvinnelige og mannlige studenter.

I tabellene 1 - 4 i vedlegget er det foretatt en mer detaljert analyse av fullføringsforløpet fram til de forskjellige eksamener i det juridiske studiet. I disse tabellene er også stillet opp en prognose over de forventede endelige fullføringsprosenter fra hvert av artiumskullene fram til 1975, idet en bygger på den nåværende studieordning. Blant annet regnes det her med at henholdsvis 70 % av de kvinnelige og 75 % av de mannlige studenter som tar til med studiet også vil fullføre 1. avdeling av juridisk embetseksamen.

3. STUDIETIDENS LENGDE OG GJENNOMSNITTIG ALDER VED AVGANGSEKSAMEN

Studietsiden er her definert som tidsavstanden mellom eksamen artium og de forskjellige universitetseksemener (bruttostudietid). Avbrudd i studiet på grunn av arbeid, militærtjeneste osv. har en ikke fått skilt ut. De tidsavstander som er oppgitt i tabell 7 nedenfor og i tabellene 9, 10 og 11 i vedlegget gir derfor ikke uttrykk for faktisk brukt studietid.

Tabell 7. Gjennomsnittsalder ved juridisk embetseksamen og gjennomsnittlig tidsavstand fra eksamen artium.
Kandidater som gikk opp etter studieordningen av 1948 i årene 1951 - 1960.

År for embets-eksamen	Antall kandidater		Gjennomsnittlig tidsavstand i år fra artium til embetseksamen		Gjennomsnittlig alder ved bestått embetseksamen	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
1951	-	3	-	12,5	-	31,0
1952	-	30	-	7,2	-	26,5
1953	2	47	5,3	6,6	30,3	26,4
1954	9	70	7,5	7,7	25,9	27,7
1955	7	87	7,4	8,0	28,6	28,4
1956	12	86	8,3	9,0	27,5	29,1
1957	4	71	7,0	8,9	26,3	28,6
1958	2	73	9,0	9,5	28,0	29,3
1959	3	72	9,2	9,2	27,3	29,0
1960	4	79	10,4	9,6	28,8	29,4
1951 - 60	43	618	8,0	8,6	27,5	28,3

Av tabell 7 går det fram at bruttostudietiden for juridiske kandidater som tok eksamen etter studieordningen av 1948 i årene 1951 - 1960 gjennomsnittlig var 8,0 år for kvinner og 8,6 år for menn. At tidsavstanden eksamen artium - embetseksamen var lengre for menn enn for kvinner, skyldes blant annet militærtjenesten. En spredningsanalyse av bruttostudietiden viser at henholdsvis 19 % av kvinnene og 11 % av mennene brukte mindre enn 6 år på studiet, 65 % av kvinnene og 68 % av mennene brukte fra 6 år til 10 år og 16 % av kvinnene og 21 % av mennene brukte mer enn 10 år.

I tabell 9 i vedlegget er gjennomsnittlig tidsavstand eksamen artium til henholdsvis immatrikulering og embetseksamen utregnet for hvert av artiumskullene. Tidsavstanden eksamen artium - immatrikulering er 0,2 år for kvinner og 1,1 år for menn. Dersom en definerer bruttostudietiden fra immatrikuleringstidspunktet i stedet for fra eksamen artium, vil den gjennomsnittlig reduseres med 0,2 år (fra 8,0 år til 7,8 år) for kvinner og med 1,1 år (fra 8,6 år til 7,5 år) for menn.

Tabellene 10 og 11 i vedlegget viser gjennomsnittlig studietid (brutto) fra eksamen artium til eksamen i sosialøkonomi og til 1. avdeling, fordelt på artiumsår og år for eksamen. Her er alle som har tatt disse eksamener etter studieordningen av 1948 med, uansett om de har tatt avgangseksamen eller ikke.

Av tabell 7 ovenfor går det fram at gjennomsnittsalderen ved avgangseksamen var 27,5 år for kvinner og 28,3 år for menn. 25 % av kvinnene og 9 % av mennene var under 25 år da de tok juridisk embetseksamen, 52 % av kvinnene og 64 % av mennene var mellom 25 og 29 år og 23 % av kvinnene og 27 % av mennene var over 30 år.

4. KANDIDATTILGANGEN 1945 - 1960

Tilgangen på juridiske kandidater i årene etter krigen går fram av tabell 8.

Tabell 8¹⁾. Juridisk embeteksamen årene 1945 - 1960.

År for embets- eksamen	Ordning før 1948			Ordning av 1948			Begge ordninger		
	Kvinner	Menn	Sum	Kvinner	Menn	Sum	Kvinner	Menn	Sum
1945	5	44	49	-	-	-	5	44	49
1946	9	160	169	-	-	-	9	160	169
1947	10	170	180	-	-	-	10	170	180
1948	19	245	264	-	-	-	19	245	264
1949	28	289	317	-	-	-	28	289	317
1950	17	280	297	-	-	-	17	280	297
1951	20	306	326	-	3	3	20	309	329
1952	12	164	176	-	30	30	12	194	206
1953	6	85	91	2	47	49	8	132	140
1954	1	51	52	9	70	79	10	121	131
1955	3	28	31	7	87	94	10	115	125
1956	-	-	-	12	86	98	12	86	98
1957	3	10	13	4	71	75	7	81	88
1958	-	-	-	2	73	75	2	73	75
1959	-	-	-	3	72	75	3	72	75
1960	-	-	-	4	79	83	4	79	83

1) Netto-tall: Registrert ved første gang bestått eksamen.

Av tabell 8 går det fram at vi hadde det største kullet i året 1951, da 329 kandidater bestod juridisk embeteksamen. De minste kullene etter krigen kom i årene 1958 og 1959 med 75 kandidater. De store kandidatkullene i årene 1949 - 1952 skyldes den høye rekrutteringen til studiet under og like etter krigen, og de små kandidatkullene i annen halvdel av 1950-årene henger sammen med den lave tilgangen i første halvdel av 1950-årene. Jamfør tabell 3.

5. PROGNOSÉ OVER KANDIDATTILGANGEN 1961 - 1975

Prognosene over tilgangen på juridiske kandidater fram til 1975 bygger på fullføringsforløpet og fullføringsprosentene for studenter som har lest jus etter studieordningen av 1948. I tabell 4 er det stilt opp en prognose over rekrutteringen. Når tilgangen er bestemt, kan en ved hjelp av fullføringsforløpet fram til eksamen 1. avdeling, stille opp en prognose over det antall som vil bestå 1. avdeling fra hvert av artiumskullene fram til 1975. Dette er gjort i tabell 7 i vedlegget. Prognosene over tilgangen på ferdige kandidater bygger videre på en analyse av fullføringsforløpet mellom 1. avdeling og 2. avdeling. En har således bygget opp prognosene trinnvis - tilgangen fra hvert av artiumskullene - fullføring av 1. avdeling - fullføring av 2. avdeling. De fullføringsprosenter fra 1. avdeling til 2. avdeling som er nyttet går fram av tabell 5 og 6 i vedlegget. I tabell 9 er gjengitt det forventede fullføringsforløp fra 1. avdeling til 2. avdeling for artiumskullene 1956 - 1971.

Tabell 9. Forventet fullføringsforløp for juridisk embeteksamen.

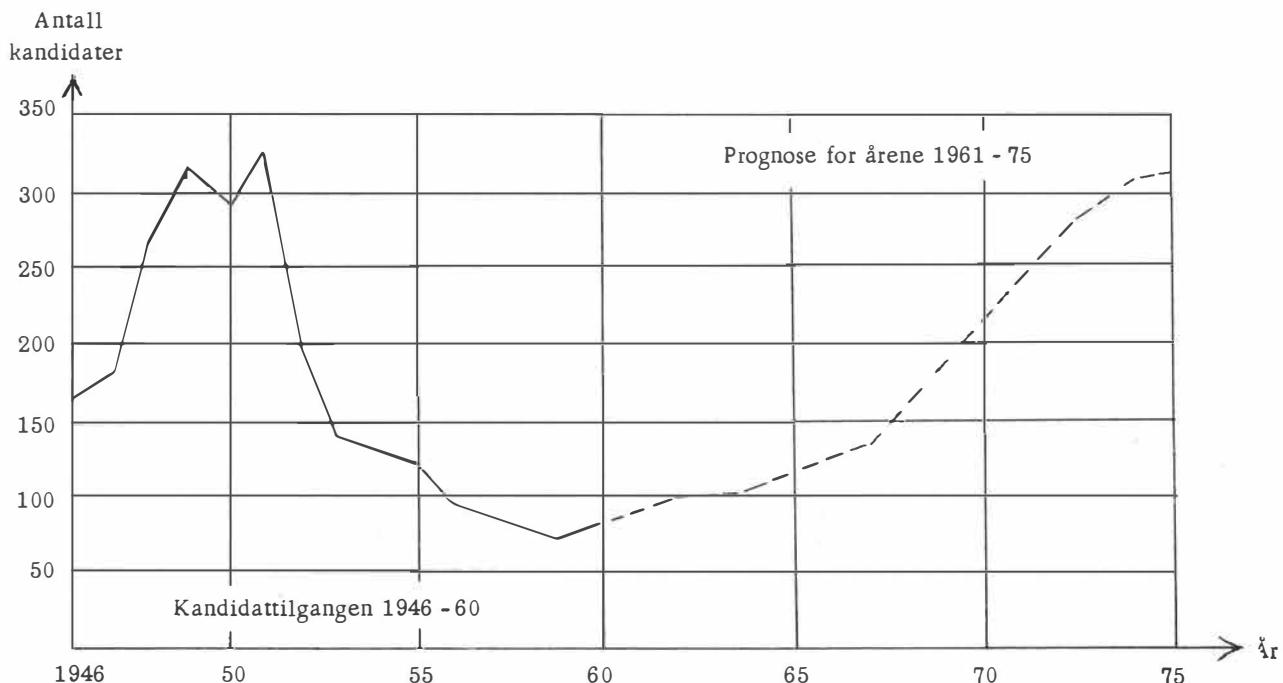
	Fullføringsprosenter i løpet av følgende antall år etter eksamen artium. Studenter fra artiumskullene 1956-1971 som har bestått 1. avdeling. Kumulerte prosenter.								
	4½ år	5½ år	6½ år	7½ år	8½ år	9½ år	10½ år	11½ år	12½ år og mer
Kvinner	-	10,0	40,0	60,0	75,0	80,0	85,0	90,0	92,0
Menn	3,0	10,0	25,0	50,0	70,0	80,0	85,0	90,0	96,0

Resultatet av prognoseberegningen går fram av tabell 10 og figur 2 nedenfor.

Tabell 10. Prognose over antall juridiske kandidater for årene 1961 - 1975.

År	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Antall kand.	93	100	100	107	114	125	141	157	189	214	247	270	289	307	310
Gj. sn. - tall	Perioden 1961 - 65						Perioden 1966 - 70						Perioden 1971 - 75		
	103 kandidater pr. år						165 kandidater pr. år						285 kandidater pr. år		

Figur. 2. Tilgangen på juridiske kandidater. Faktiske tall for perioden 1946 - 1960, prognose for perioden 1961 - 1975.

Ifølge prognosene vil det i 5-årsperiodene 1961 - 65, 1966 - 70 og 1971 - 75 bli uteksaminert henholdsvis 513, 819 og 1423 kandidater, eller regnet i årlig gjennomsnitt 103, 165 og 285 kandidater. Til sammenlikning kan nevnes at i 5-årsperioden 1956 - 60 ble det uteksaminert 419 kandidater eller gjennomsnittlig 82 kandidater pr. år. Tilgangen på nye juridiske kandidater vil øke utover i hele 1960-årene og i første halvdel av 1970-årene. Økningen vil være ganske moderat de første 5 årene, men vil bli større i annen halvdel av 1960-årene og de første av 70-årene. Omkring 1975 ser det ut som om vi får et maksimum med vel 300 ferdige kandidater. Ikke noe år i prognoseperioden vil tallet på nye kandidater bli så stort som i 1951, da 329 kandidater bestod eksamen.

Det må presiseres at usikkerhetsmomentene ved prognosene er store, og sannsynligheten for feilanslag er større desto lengre ut i prognoseperioden en kommer. Kandidattilgangen de nærmeste årene bygger stort sett på kjent tilgang til studiet, men også her er det en stor usikkerhetsmargin, idet fullføringstakten og frafallet under studiet kan svinge ganske meget for de enkelte artiumskull. Den nye studieordningen av 1960 kan få betydning for fullføringstakten i studiet, men dette har en ikke fått tatt hensyn til i

denne prognosen. For perioden 1965 og senere vil også størrelsen på de framtidige artiumskull og deres studietilbøyelighet komme til som en ny usikkerhetsfaktor. Prognosene ovenfor må derfor betraktes som foreløpig. Den vil bli vurdert på ny når den planlagte utredningen om behovet for jurister blir ferdig. Det vil også bli foretatt en samlet analyse av tilgangen til alle de åpne studier - denne kan føre med seg visse korrekjoner i tilgangsprognosene for juristene.

*

Tabelldellegg

Tabell 1. Faktiske og forventede tilgangsprosenter etter bestemte antall år etter eksamen artium. Tilgangen til det juridiske studiet i prosent av artiumskullet. Kvinner.

Artiums-år	Antall artianere	Den prosentandel som pr. 1/7 1960 har fullført eksamen i sosialøkonomi for jurister, og prognose over tilgangen til studiet i løpet av følgende antall år etter eksamen artium. Kum. prosenter										
		$\frac{1}{2}$	$1\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{2}$	$3\frac{1}{2}$	$4\frac{1}{2}$	$5\frac{1}{2}$	$6\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2}$	$8\frac{1}{2}$	$9\frac{1}{2}$	$10\frac{1}{2}$ og mer
1940	3268										-	-
1941	3480										0.03	0.06
1942	3515										0.03	0.06
1943	3383										-	-
1944	5465						0.02	0.07	0.09	0.09	0.09	0.11
1945	4713					0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.08
1946	4928				0.02	0.02	0.04	0.04	0.04	0.06	0.06	0.06
1947	5272		0.06	0.11	0.13	0.13	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15
1948	5338	0.06	0.22	0.24	0.26	0.32	0.32	0.34	0.34	0.34	0.34	0.36
1949	5004	0.10	0.18	0.22	0.22	0.22	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
1950	4454	-	0.02	0.09	0.14	0.14	0.14	0.14	0.14	0.14	0.14	0.14
1951	3821	0.08	0.16	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18
1952	3623	-	0.03	0.08	0.08	0.08	0.08	0.08	0.08	0.08	0.08	0.08
1953	3508	-	0.02	0.02	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06
1954	3525	0.14	0.17	0.23	0.26	0.31	0.31	0.34	0.37	0.37	0.40	
1955	3750	0.16	0.21	0.27	0.32	0.32	0.35	0.35	0.37	0.37	0.40	
1956	4241	0.02	0.24	0.26	0.28	0.35	0.38	0.40	0.42	0.42	0.45	
1957	4522	0.15	0.35	0.40	0.42	0.44	0.46	0.47	0.48	0.49	0.50	
1958	4847	0.02	0.12	0.20	0.30	0.35	0.40	0.45	0.47	0.48	0.49	0.50
1959-75	-		0.10	0.20	0.30	0.35	0.40	0.45	0.47	0.48	0.49	0.50

Tabell 2. Faktiske og forventede tilgangsprosenter etter bestemte antall år etter eksamen artium. Tilgangen til det juridiske studiet i prosent av artiumskullet. Menn.

Artiums-år	Antall artianere	Den prosentandel som pr. 1/7 1960 har fullført eksamen i sosialøkonomi for jurister, og prognose over tilgangen til studiet i løpet av følgende antall år etter eksamen artium. Kum. prosenter.										
		$\frac{1}{2}$	$1\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{2}$	$3\frac{1}{2}$	$4\frac{1}{2}$	$5\frac{1}{2}$	$6\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2}$	$8\frac{1}{2}$	$9\frac{1}{2}$	$10\frac{1}{2}$ og mer
1940	3268										0.15	0.59
1941	3480										0.17	0.34
1942	3515										0.20	0.23
1943	3383										0.68	0.98
1944	5465						0.20	0.44	0.57	0.62	0.70	0.99
1945	4713					0.34	0.66	0.83	0.95	1.02	1.10	1.38
1946	4928			0.49	1.24	1.52	1.71	1.81	1.91	1.95	2.16	
1947	5272		0.80	1.60	1.86	2.05	2.17	2.24	2.30	2.32	2.51	
1948	5338	0.37	1.37	1.93	2.11	2.26	2.39	2.56	2.60	2.69	2.92	
1949	5004	0.58	1.22	1.82	2.26	2.44	2.52	2.56	2.74	2.88	3.06	
1950	4454	0.20	0.70	1.40	1.67	1.89	1.91	1.96	1.98	2.05	2.20	
1951	3821	0.18	0.68	1.00	1.39	1.55	1.60	1.68	1.91	1.94	2.17	
1952	3623	0.14	0.33	1.19	1.44	1.49	1.68	1.82	1.88	1.96	2.21	
1953	3508	0.23	0.94	1.28	1.71	2.11	2.25	2.31	2.39	2.48	2.70	
1954	3525	0.45	0.82	1.45	1.85	2.07	2.19	2.27	2.36	2.44	2.65	
1955	3750	0.03	0.32	0.99	1.68	2.06	2.35	2.46	2.56	2.67	2.78	3.00
1956	4241	0.02	0.21	0.85	1.72	1.95	2.20	2.30	2.40	2.50	2.65	2.90
1957	4522	0.40	1.02	1.80	2.20	2.50	2.60	2.70	2.80	2.90	3.10	
1958	4847	0.33	1.10	1.80	2.20	2.50	2.60	2.70	2.80	2.90	3.10	
1959-75	-	0.30	1.10	1.80	2.20	2.50	2.60	2.70	2.80	2.90	3.10	

Tabelldellegg

Tabell 3. Fullføring av 1. avd. for kvinnelige juridiske studenter i prosent av tilgangstallene. Faktiske og forventede fullføringsprosenter oppnådd etter bestemte antall år etter eksamen artium.

Artiums-år	Tilgang til det juridiske studiet	Den prosentandel som har fullført eller ventes å fullføre 1. avd. av juridisk embeteksamen i løpet av følgende antall år etter eksamen artium. Kumulerete fullføringsprosenter.												
		½	1½	2½	3½	4½	5½	6½	7½	8½	9½	10½	11½	12½ og mer
1940	-													-
1941	2													50.0
1942	2													-
1943	-													-
1944	6									16.7	16.7	16.7	16.7	16.7
1945	4									-	-	25.0	25.0	25.0
1946	3								33.3	33.3	33.3	66.7	66.7	66.7
1947	8								12.5	12.5	12.5	12.5	12.5	12.5
1948	19				31.6	42.1	47.4	68.4	73.7	73.7	78.9	78.9	78.9	78.9
1949	13				53.8	53.8	53.8	53.8	61.5	69.2	69.2	69.2	69.2	69.2
1950	6				16.7	50.0	50.0	50.0	66.7	66.7	66.7	66.7	66.7	66.7
1951	7				28.6	57.1	71.4	85.7	85.7	85.7	85.7	100.0	100.0	100.0
1952	3				-	33.3	33.3	66.7	66.7	66.7	66.7	66.7	66.7	66.7
1953	2				100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1954	14				14.3	28.6	40.0	45.0	50.0	53.0	55.0	58.0	60.0	60.0
1955	15				26.7	40.0	50.0	55.0	60.0	63.0	65.0	68.0	70.0	70.0
1956	19				30.0	40.0	50.0	55.0	60.0	63.0	65.0	68.0	70.0	70.0
1957	23				4.3	30.0	40.0	50.0	55.0	60.0	63.0	65.0	68.0	70.0
1958	24					30.0	40.0	50.0	55.0	60.0	63.0	65.0	68.0	70.0
1959-75	-					30.0	40.0	50.0	55.0	60.0	63.0	65.0	68.0	70.0

Tabell 4. Fullføring av 1. avd. for mannlige juridiske studenter i prosent av tilgangstallene. Faktiske og forventede fullføringsprosenter oppnådd etter bestemte antall år etter eksamen artium.

Artiums-år	Tilgang til det juridiske studiet	Den prosentandel som har fullført eller ventes å fullføre 1. avd. av juridisk embeteksamen i løpet av følgende antall år etter eksamen artium. Kumulerete fullføringsprosenter.														
		½	1½	2½	3½	4½	5½	6½	7½	8½	9½	10½	11½	12½ og mer		
1940	19												-	5.3	36.8	
1941	23												13.0	13.0	56.5	
1942	14												-	28.6	64.4	
1943	33								3.0	12.1	12.1	21.2	21.2	36.4		
1944	54								3.7	13.0	20.4	27.8	29.6	33.3	48.1	
1945	64								7.8	9.4	25.0	34.4	39.1	39.1	51.6	
1946	106				0.9	8.5	21.7	31.1	38.7	43.4	45.3	47.2	51.9			
1947	130				1.5	13.1	31.5	45.4	53.1	56.9	58.5	61.5	62.3	63.8		
1948	156				4.5	22.4	44.2	50.6	59.0	62.8	66.7	67.9	69.9	73.0		
1949	153				2.0	8.5	18.3	32.0	42.5	50.3	54.9	56.2	58.2	61.0	65.0	
1950	98				-	4.1	10.2	35.7	53.0	62.2	66.3	67.3	72.0	75.0	77.0	
1951	83				1.2	7.2	9.6	26.5	40.9	53.0	59.0	64.0	68.0	72.0	73.0	
1952	80				-	1.3	5.0	20.0	38.8	48.8	58.0	65.0	69.0	71.0	73.0	
1953	95				-	21.1	35.8	48.4	58.0	65.0	67.5	70.0	72.5	75.0		
1954	93				2.2	6.5	17.2	41.9	52.0	60.0	67.6	70.0	72.3	74.5	76.6	
1955	113				0.9	3.5	14.2	40.0	50.0	58.0	65.0	67.5	70.0	72.5	75.0	
1956	123				-	2.4	15.0	40.0	50.0	58.0	65.0	67.5	70.0	72.5	75.0	
1957	140				0.7	3.0	15.0	40.0	50.0	58.0	65.0	67.5	70.0	72.5	75.0	
1958	150				1.0	3.0	15.0	40.0	50.0	58.0	65.0	76.5	70.0	72.5	75.0	
1959-75	-				1.0	3.0	15.0	40.0	50.0	58.0	65.0	76.5	70.0	72.5	75.0	

Tabellvedlegg

Tabell 5. Fullføring av juridisk embeteksamen for kvinner som har tatt eller ventes å ta 1. avdeling. Faktiske og forventede fullføringsprosenter oppnådd i løpet av bestemte antall år etter eksamen artium.

Tabell 6. Fullføring av juridisk embeteksamen for menn som har tatt eller ventes å ta 1. avdeling. Faktiske og forventede fullføringsprosenter oppnådd i løpet av bestemte antall år etter eksamen artium.

Artiums- år	Antall som ven- tes å ta 1. avd.	Menn som har fullført eller ventes å fullføre juridisk embeteksamen i løpet av følgende antall år etter eksamen artium, i prosent av antall menn med 1. avdeling. Kumulerete tall.												
		½	1½	2½	3½	4½	5½	6½	7½	8½	9½	10½	11½	12½ og mer
1940	7													100.0
1941	13												7.7	84.6
1942	9												11.1	77.8
1943	12									8.3	33.3	33.3	41.7	75.0
1944	26								3.8	30.8	42.3	50.0	53.8	88.5
1945	33								9.1	15.2	18.2	39.4	51.5	81.8
1946	55							5.5	23.6	45.5	52.7	70.9	83.6	96.4
1947	83						10.8	24.1	43.4	63.9	75.9	81.9	86.7	92.8
1948	114					2.6	14.9	36.0	59.6	75.4	82.5	87.7	91.2	94.7
1949	99					5.1	12.1	29.3	52.5	63.6	75.8	80.8	88.9	95.0
1950	75					1.3	6.7	18.7	52.1	72.1	82.8	88.1	92.0	96.0
1951	61					3.3	4.9	14.8	36.1	54.1	65.6	72.0	85.0	95.0
1952	58					1.7	3.4	8.6	25.9	48.3	65.0	80.0	90.0	96.0
1953	71					-	5.6	29.6	49.3	70.0	80.0	85.0	90.0	96.0
1954	71				1.4	4.2	9.9	21.1	50.0	70.0	80.0	85.0	90.0	96.0
1955	85				-	2.4	8.2	25.0	50.0	70.0	80.0	85.0	90.0	96.0
1956	92				-	-	10.0	25.0	50.0	70.0	80.0	85.0	90.0	96.0
1957	105				1.0	3.0	10.0	25.0	50.0	70.0	80.0	85.0	90.0	96.0
1958	113				-	3.0	10.0	25.0	50.0	70.0	80.0	85.0	90.0	96.0
1959-75	-				-	3.0	10.0	25.0	50.0	70.0	80.0	85.0	90.0	96.0

Tabel lvedlegg

Tabell 7. Antall studenter fra artiumskullene 1940 - 1975 som har tatt og som ventes å ta 1. avdeling av juridisk embetseksamen. Kvinner og menn.

Artiums-år	Kvinner		Menn		I alt	
	Antall som pr. 1/7.60 har tatt 1. avd.	Antall i alt som ventes å ta 1. avd.	Antall som pr. 1/7.60 har tatt 1. avd.	Antall i alt som ventes å ta 1. avd.	Antall som pr. 1/7.60 har tatt 1. avd.	Antall i alt som ventes å ta 1. avd.
1940	-	-	7	7	7	7
1941	1	1	13	13	14	14
1942	-	-	9	9	9	9
1943	-	-	12	12	12	12
1944	1	1	26	26	27	27
1945	3	3	33	33	36	36
1946	2	2	55	55	57	57
1947	1	1	83	83	84	84
1948	15	15	111	114	126	129
1949	9	9	90	99	99	108
1950	4	4	67	75	71	79
1951	6	7	50	61	56	68
1952	2	2	43	58	45	60
1953	2	2	52	71	54	73
1954	5	8	45	71	50	79
1955	5	11	35	85	40	96
1956	3	13	11	92	14	105
1957	1	16	3	105	4	121
1958	-	17	-	113	-	130
1959		18		115		133
1960		18		122		140
1961		22		144		166
1962		27		182		209
1963		32		215		247
1964		37		248		285
1965		39		254		293
1966		46		306		352
1967		45		296		341
1968		44		201		335
1969		43		284		327
1970		43		290		333
1971		44		291		335
1972		46		308		354
1973		48		320		368
1974		50		329		379
1975		51		341		392

Tabel lvedlegg

Tabell 8. Prognose over antall studenter som antas å ta 1. avdeling av juridisk embetseksamen i årene 1960 - 1975. Kvinner og menn.

År for 1. avdeling	Kvinner	Menn	I alt
1960	11	95	106
1961	10	97	107
1962	11	97	108
1963	16	98	114
1964	14	106	120
1965	18	120	138
1966	20	137	157
1967	28	159	187
1968	30	187	217
1969	30	212	242
1970	39	236	275
1971	40	259	299
1972	40	270	310
1973	41	278	319
1974	43	282	325
1975	44	287	331

Tabell 9. Gjennomsnittlig tidsavstand mellom eksamen artium - immatrikulering og juridisk embetseksamen for kandidater som tok avsluttende eksamen etter studieordningen av 1948 i årene 1951 - 1960.

Artiumsår	Antall kandidater		Gjennomsnittlig tidsavstand i år fra artium til immatrikulering		Gjennomsnittlig tidsavstand i år fra artium til embetseksamen ¹⁾		Gjennomsnittlig tidsavstand i år fra immatrikulering til embetseksamen ¹⁾	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Før 1940	1	14	0.0	6.2	18.0	19.8	18.0	13.6
1940	-	7	-	4.7	-	17.2	-	12.5
1941	1	11	0.0	3.6	15.0	14.3	15.0	10.7
1942	-	7	-	6.7	-	14.4	-	7.7
1943	-	9	-	4.0	-	11.8	-	7.8
1944	1	24	1.0	3.8	10.0	10.8	9.0	7.0
1945	2	27	0.0	1.3	13.3	11.4	13.3	10.1
1946	3	53	1.0	1.3	10.3	9.5	9.3	8.2
1947	1	77	2.0	0.5	13.0	8.1	11.0	7.6
1948	15	109	0.0	0.5	7.4	7.5	7.4	7.0
1949	7	88	0.0	0.5	5.9	7.6	5.9	7.1
1950	2	66	0.0	0.6	6.5	7.6	6.5	7.0
1951	6	41	0.0	0.7	6.2	7.4	6.2	6.7
1952	2	27	0.0	0.5	7.3	7.6	7.3	7.1
1953	1	35	1.0	0.3	7.0	6.5	6.0	6.2
1954	1	15	0.0	0.1	6.0	5.6	6.0	5.5
1955	-	7	-	0.3	-	5.0	-	4.7
1956	-	-	-	-	-	-	-	-
1957	-	1	-	0.0	-	3.5	-	3.5
I alt	43	618	0.2	1.1	8.0	8.6	7.8	7.5

1) Den endelige tidsavstand for de siste artiumskullene vil bli høyere, da mange fra disse kullene vil ta eksamen i årene framover.

Tabel 1 vedlegg

Tabell 10. Gjennomsnittlig tidsavstand mellom eksamen artium og henholdsvis eksamen i sosialøkonomi og 1. avdeling for juridiske kandidater som gikk opp til disse eksamener etter studieordningen av 1948 i årene 1949 - 1960. Kandidatene fordelt etter artiumsår.

Artiumsår	Eksamens i sosialøkonomi				Eksamens 1. avdeling			
	Antall kandidater		Gjennomsnittlig tidsavstand i år fra eksamen artium		Antall kandidater		Gjennomsnittlig tidsavstand i år fra eksamen artium	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Før 1940	3	63	20.8	14.9	1	22	18.0	17.8
1940	-	19	-	12.1	-	7	-	15.9
1941	2	23	11.8	10.7	1	13	13.0	13.0
1942	2	14	13.3	10.5	-	9	-	13.7
1943	-	33	-	9.0	-	12	-	11.1
1944	7	54	8.4	8.4	1	26	8.0	9.9
1945	4	64	9.8	7.0	3	33	12.8	9.4
1946	3	106	5.5	5.5	2	55	8.5	7.7
1947	8	130	3.3	4.0	1	83	7.0	6.2
1948	19	154	3.3	4.0	15	111	6.0	6.0
1949	13	150	2.7	4.0	9	90	5.1	5.7
1950	6	96	3.4	3.9	4	67	5.6	5.9
1951	7	76	2.1	4.2	6	50	4.4	6.0
1952	3	66	3.0	3.1	2	43	6.5	6.1
1953	2	82	3.0	3.6	2	52	4.0	5.4
1954	11	73	2.7	3.1	5	45	4.8	4.9
1955	12	84	2.3	3.0	5	35	4.6	4.5
1956	12	81	2.3	2.8	3	11	4.0	3.9
1957	17	67	1.9	2.2	1	3	3.0	2.8
1958	8	32	1.4	1.6	-	-	-	-
1959	3	13	0.8	1.0	-	-	-	-
I alt	142	1480	3.7	4.9	61	767	6.0	6.9

Tabell 11. Gjennomsnittlig tidsavstand mellom eksamen artium og henholdsvis eksamen i sosialøkonomi og 1. avdeling for juridiske kandidater som gikk opp til disse eksamener etter studieordningen av 1948 i årene 1949 - 1960. Kandidatene fordelt etter eksamensår.

Eksamensår	Eksamens i sosialøkonomi				Eksamens 1. avdeling			
	Antall kandidater		Gjennomsnittlig tidsavstand i år fra eksamen artium		Antall kandidater		Gjennomsnittlig tidsavstand i år fra eksamen artium	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
1949	9	145	2.7	4.1	-	1	-	11.5
1950	22	225	3.6	4.3	-	7	-	6.4
1951	9	137	4.0	4.8	-	52	-	5.7
1952	7	103	2.5	4.4	7	81	4.7	4.9
1953	10	112	3.9	4.8	11	109	5.9	7.1
1954	5	86	4.4	6.3	6	72	6.3	6.8
1955	12	126	4.4	4.6	9	72	6.3	7.4
1956	10	68	4.0	4.9	3	68	7.8	7.5
1957	6	105	2.8	5.2	5	85	5.5	7.1
1958	23	137	3.7	5.1	5	76	7.0	8.2
1959	20	147	3.2	5.4	8	84	7.4	7.6
1960 ¹⁾	9	89	6.2	5.4	7	53	4.4	6.7
1949 - 60 ¹⁾	142	1480	3.7	4.9	61	767	6.0	6.9

1) Bare vårsemestret 1960.

Sammendrag.

Denne melding inneholder en analyse av det juridiske studiet og en prognose over tilgangen på juridiske kandidater fram til 1975. Opplysninger om tilgang, frafallet under studiet og studietidens lengde er samlet inn fra kartotekkort og eksamensprotokoller på Universitetet i Oslo.

Som mål for tilgangen til studiet er brukt prøven i sosialøkonomi for jurister. I første halvdel av 1950-årene avtok tilgangen til det juridiske studiet. Året 1950 tok 247 studenter prøven i sosialøkonomi for jurister, mens bare 78 studenter tok denne eksamen i 1956. Fra 1957 har tilgangen økt igjen og i 1959 tok 167 studenter prøven i sosialøkonomi. Den relativt lave tilgangen i første halvdel av 1950-årene henger delvis sammen med de små artiumskullene i disse årene, men skyldes i enda høyere grad nedgangen i artianernes studietilbøyelighet. Under og like etter krigen tok fra 6 - 8 % av artiumskullene til med det juridiske studiet, mens tilgangen bare var 1,9 % av artiumskullet i 1952. I prognosene er det regnet med en tilgang til studiet i tida framover på 3,6 % av artiumskullene. Tilgangen på nye juridiske kandidater vil sannsynligvis øke utover i 1960-årene og i første halvdel av 1970-årene, både som følge av økt tilgang til studiet de siste årene og fordi vi venter en stigning i artiumskullene. Økningen vil bli moderat de første 5 årene, men vil stige i annen halvdel av 1960-årene og de første av 1970-årene. Omkring 1975 vil vi ifølge prognosene nå et maksimum på vel 300 ferdige kandidater. Ikke noe år i prognoseperioden antas tallet på nye kandidater å bli så stort som i 1951, da 329 kandidater besto eksamen.

I tabellen nedenfor er gjengitt antall juridiske kandidater som tok eksamen i årene 1946 - 1960 og prognosene over det antall som ventes å ta eksamen i årene 1961 - 1975.

År for embetseksamen	Antall kandidater i gjennomsnitt pr. år
1946-50	245
1951-55	186
1956-60	84
1961-65	103
1966-70	165
1971-75	285

Det må presiseres at usikkerhetsmomentene ved prognosene er store, og sannsynligheten for feilanslag er større desto lengre ut i prognoseperioden en kommer.

Av analysen over de ferdige kandidater som har tatt eksamen etter studieordningen av 1948, går det fram at gjennomsnittsalderen ved eksamen var 27,5 år for kvinner og 28,3 år for menn. Tidsavstanden mellom eksamen artium og embetseksamen var gjennomsnittlig 8,0 år for kvinner og 8,6 år for menn. Regnet fra immatrikuleringstidspunktet var tidsavstanden fram til embetseksamen 7,8 år for kvinner og 7,5 år for menn. Gjennomsnittlig ca. 64 % av kvinnene og 72 % av mennene fullfører studiet.